

Leraar schrijft een kinderboek

Onder de tienduizenden leraren in Nederland bevinden zich ook kinderboekenschrijvers. Aan de vooravond van de Kinderboekenweek doen er drie een boekje open.

Tekst Richard Hassink **Beeld** Joost Grol

Het eureka-moment voor Inge de Bie kwam in 2005. “Het was een periode dat ik met zwangerschapscomplicaties thuis zat en me helemaal dood verveelde. Ik wilde iets doen, iets waar ik energie van zou krijgen. Toen ik de ingeving kreeg om te gaan schrijven, zat ik van blijdschap te stuiten op de bank. Dit was wat ik eigenlijk altijd al wilde doen, van jongs af aan!” Nu, elf jaar na dat moment, heeft De Bie naast een vijftal verhalen vier kinderboeken op haar naam staan. Niet elke leerkracht-kinderboekenschrijver jaagt een droom uit zijn jeugd na. Ron Jansen, onderwijzer (zoals hij zelf graag genoemd wordt) in Rozendaal en auteur van drie kinderboeken, had als kind zelfs een hekel aan lezen, laat staan aan schrijven. “Ik geloof dat ik in mijn jonge jaren twee *Pietje Bell's* en een verdwaalde *Pinkeltje* heb gelezen, die laatste heb ik volgens mij niet eens uitgelezen. Bij ons thuis heerste geen leescultuur, en daarnaast wilde ik alleen maar buitenspe- len.”

Voor Edwin Tekelenburg, leraar Nederlands en auteur van twee misdaadromans voor kinderen (12+), lag dat totaal anders. “Als kind had ik altijd al verhalen in mijn hoofd, en ik schreef ze ook. Voor mij was toen al duidelijk dat ik ooit een boek van

mezelf in de boekenkast wilde hebben staan.” Dat lukte pas in 2012 toen het eerste deel van *Bureau Druiventak* verscheen. Waarom duurde het toch nog zo lang? “Ik heb jarenlang gebroed op een origineel concept. Dat kreeg vorm toen mijn zus verkering kreeg met een Antilliaan. Op hun verjaardagen ontmoette ik ook zijn familie, en door wat ik daar zag en meemaakte van de Caribische cultuur en mentaliteit, kwam ik op het idee een detective te maken over Reggie, een uit Suriname afkomstige privédetective.”

Al spelen zijn misdaadromans zich niet af op een school, toch maakte Tekelenburg gebruik van wat hij dagelijks voor zich zag. “De kinderen die in mijn boeken voorkomen, heb ik veelal gebaseerd op leerlingen in mijn klassen. En zelfs collega’s heb ik gebruikt.” Zo is de zeer extreme Mia, tante van hoofdpersoon Reggie, gestoeld op een collega. “Dat weet zij, hoor”, lacht Tekelenburg. “En de betreffende leerlingen ook.” De Bie gebruikt ook dingen uit haar eigen jeugd. “Ik was bijvoorbeeld als kind best ondeugend. Mijn broer en ik legden vaak in de supermarkt zomaar wat boodschappen in andermans karretje. Dat zit ook in *Jess*, een van mijn boeken.” Leerlingen gebruikt ze niet een-op-een, maar ze neemt soms wel bepaalde karaktertrekken van leerlingen over. “Vooral de onzekerheid, humor en directheid die ik dagelijks zie, zie je terug in mijn personages. En verder let ik de hele dag op of ik bepaalde voorvallen of gesprekken kan gebruiken in mijn verhalen. Dat gaat automatisch, ook bij het boodschappen doen, als we naar het strand gaan of als ik de hond uitlaat.” Tekelenburg heeft zelfs altijd een notitieblok bij zich. “Gebeurt er iets waar ik ’s avonds bij het schrijven iets mee kan, dan maak ik meteen een aantekening.” Jansen is daarentegen overdag helemaal niet bezig met schrijven. Hij gaat pas aan het verhaal denken als hij er echt voor gaat zitten. “En dan typ ik als vanzelf, net alsof iets of iemand mijn handen leidt. Dat is echt zo’n bijzondere gewaarwording, zo’n flow.”

De Bie vertelt dat ze weleens dagen heeft dat het niet lukt. “Dan ligt bijvoorbeeld een fragment me wat minder, of worstel ik met een bepaald personage. Het komt misschien ook omdat ik niet met een synopsis werk, het ligt niet van te voren vast waar het verhaal precies heen gaat.”

Voor Tekelenburg is dat ondenkbaar. “Ik heb het hele verhaal van A tot Z in mijn hoofd zitten. Toch heb ook ik avonden dat ik maar een paar woorden schrijf. Dan zit ik maar naar mijn laptop te staren en alles wat ik tik schrap ik even hard, omdat het niet goed genoeg is.”

Vuist op tafel

De drie kinderboekenschrijvers laten allen hun leerlingen meelesen als het manuscript zijn voltooiing bereikt. Kinderen zijn zeer kritische lezers, vindt De Bie. “Soms vinden ze dan een passage langdradig of begrijpen ze het gewoon niet. En om inconsistenties eruit te halen is het ook ideaal. Kinderen weten vaak feilloos als de hoofdpersoon op pagina 10 blauwe ogen heeft en op 180 groene.” Ook Tekelenburg vraagt zijn leerlingen regelmatig zijn schrijfsels te lezen. “Soms krijg ik terug dat dingen 📌

‘Vooral de onzekerheid, humor en directheid die ik bij leerlingen zie, zie je terug in mijn personages’

Ron Jansen (60)

Voor de klas sinds 1978, een aantal jaren als locatie-leider, nu groep 8-leerkracht op de Dorpsschool in Rozendaal.

Schrijft voor kinderen sinds 2003, aanvankelijk toneelstukken en musicals.

Heeft zelf twee kinderen.

Boeken **Mijn vriend Titus** (2011), **Gewoon Guus** (2013), **Guus groeit groter** (2015).

Is nu bezig met een derde Guus (4+) en een jeugdboek (10-12) à la **Meester Jaap**.

Favoriet boek **Koning van Katoren** van Jan Terlouw. “Jan Terlouw is ooit begonnen met schrijven doordat hij zijn kinderen verhaaltjes vertelde. Hij bezit een enorme vertelkunst waardoor zijn boeken stuk voor stuk geschikt zijn als voorleesboek. Zeker dit boek.”

nieuwedruk.nl/auteur/ron-jansen.html

te voorspelbaar zijn. Ja, daar luister ik zeker naar. En nee, daar heb ik geen moeite mee. Ik wil dat het verhaal beter wordt, en met die feedback en de aanpassingen wordt het dat." Jansen, die twee voorleesboeken (4+) heeft geschreven, leest ook weleens voor uit eigen werk. "Vlak voor de zomervakantie heb ik

ingevallen bij de kleuters en ben ik *Guus* gaan voorlezen. Heerlijk vind ik dat, zo'n moment samen dat ik mag sturen. Ik lees dan ook wel met verve, hoor. Soms sla ik met mijn vuist op tafel, verhef ik mijn stem en leg ik mijn hand op de schouder van een kind als het past bij de scène." Jansen vindt ook dat ouders hun kinderen moeten blijven voorlezen. "Dat is zo belangrijk omdat er bij voorlezen zoveel aandacht voor elkaar is, op zo'n moment laat je je niet afleiden door andere zaken zoals de tv of een mobiel."

Sowieso besteden de drie schrijvers in hun lessen meer aandacht aan lezen en creatief schrijven dan de gemiddelde collega. De Bie geeft ook via Stichting Schrijver School Samenleving (www.sss.nl) lessen op andere scholen. "Ik leer kinderen om buiten de kaders te denken. Vaak gaan creatieve schrijfoopdrachten niet verder dan 'beschrijf wat je het afgelopen weekend hebt gedaan'. Dat prikkelt totaal niet. Bovendien zijn er zelfs nog leerkrachten die dan op dt-fouten gaan letten. Daardoor blokkeren kinderen." Jansen vindt dat lezen je blik verbreedt. "En juist dat is heel belangrijk voor kinderen. Verder hou ik altijd in gedachten wat pedagoog Lea Dasberg ooit hierover zei: Een lezend kind leert vanzelf."

Gelezen worden, dat vinden De Bie, Tekelenburg en Jansen voor zichzelf het allerbelangrijkste. Jansen: "Het doet mij zo'n deugd dat mijn boeken ook in de bibliotheken liggen." Tekelenburg heeft dat geluk niet. "Mijn boeken zijn behoorlijk absurdistisch en dat wordt niet door ieder-

Edwin Tekelenburg (44)

Voor de klas sinds 1999, voorheen leerkracht op basisschool de Schakel in Ter Aar, sinds 2014 leraar Nederlands (vmbo) op het Bonaventuracollege in Leiden. Schrijft voor kinderen sinds 2008.

Heeft zelf drie kinderen.

Is nu bezig met het bedenken van een nieuw verhaal.

Boeken **Bureau Druiventak en de rode lijst van Einstein** (2012), **Bureau Druiventak en de tocht der tochten** (2013).

Favoriet boek **De Spaanse kat** van Hans Dorrestijn. "Niet echt een kinderboek, maar wel een boek dat mij geïnspireerd heeft. Het is, net als de twee boeken Bureau Druiventak, een absurd verhaal met een knipoog."

bureaudruiventak.nl

een begrepen. Zo wordt in deel 1 iemand onthoofd. Die gebeurtenis wordt met humor beschreven, maar ja... voor een kinderboek is zo'n onthoofding niet heel gebruikelijk. De recensent van Biblion vond het boek goed en leuk geschreven, maar te absurd."

Vaarwel

Veel verdienen ze niet met hun kinderboeken, erkennen de schrijvers. Van elk verkocht exemplaar wordt meestal niet meer dan één of twee euro op hun bankrekening bijgeschreven. "Dan moet je er wel heel veel verkopen, wil dat echt wat opleveren", zegt Tekelenburg. De Bie vult aan: "Als je Jacques Vriens heet of Paul van Loon, dan kun je ervan leven. Het overgrote merendeel van de schrijvers heeft dat geluk niet."

Hoezeer ze ook nog genieten van hun werk, ze zouden alle drie hun carrière in het onderwijs vaarwel zeggen als ze (internationaal) zouden doorbreken met hun boeken. De Bie heeft de eerste stap al genomen: ze heeft haar vaste baan in het onderwijs opgezegd om zich op het schrijven en schrijfbegeleiding te storten en werkt nog af en toe als invalleerkracht. Tekelenburg zou zonder enige twijfel zijn baan als leraar opgegeven. "Schrijver zijn, dat is altijd mijn droom geweest." Ook Jansen die zelf pas in het volwassen leven de rijkdommen van het lezen en schrijven ontdekte, zou blind voor een fulltime carrière in de schrijverij kiezen. "Na 38 jaar onderwijs zou ik het fantastisch vinden om een nieuw ontdekt talent verder te ontwikkelen. Misschien maak ik zelf die keuze wel, nog voor ik 67 word." ■

Inge de Bie (50)

Voor de klas sinds 1994, leerkracht op diverse scholen in Amsterdam, 't Kraaienest en de Tri-noom in Wijchen, nu invalleerkracht in Nijmegen en schrijfdocent/schrijfcoach voor kinderen en volwassenen.

Schrijft voor kinderen sinds 2005.

Heeft zelf vijf kinderen.

Boeken: **Broodje Koosburger. Over vier kwaai koppen & een geheime club** (2009), **Dierenroof** (2010), **Jess – de boot en de engerd** (2011) en **Jess – de haven en de helden** (2011).

Is nu bezig met een spannend **young adult**-boek. Favoriet boek **De brief voor de koning** van Tonke Dragt. "Dit boek heb ik al een paar keer gelezen om te kijken hoe ze bepaalde technieken toepast, maar dat lukt nooit omdat ik me elke keer weer verlies in het verhaal en wordt meegezogen."

ingedebie.nl en lekkerschrijven.com